

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

VADEMECUM HISTORII ŁODZI
ODC. 37.

MROŹNY STYCZEŃ

strona 7

PAŁAC HEINZLA

ZABYTKOWY BUDYNEK W ŁAGIEWNIKACH
ZMIENIA SIĘ W 5-GWIAZDKOWY HOTEL **strona 3**

AKTUALNOŚCI

TRASA GÓRNA
BLISKO
FINAŁU

strona 2

AKTUALNOŚCI

CO ZA ZMIANA!
WIGENCJA
I JEJ OKOLICA

strona 3

WYDARZENIA

PONAD 80 FILMÓW
NA FESTIWALU
KAMERA AKCJA

strona 5

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

TRASA GÓRNA BLISKO FINAŁU

Na placu budowy Trasy Górnej trwają prace wykończeniowe. W wyznaczonych miejscach pojawiło się już oznakowanie poziome, a to sygnał, że za kilka tygodni zakończy się budowa trzeciego etapu tak ważnej dla Łodzi inwestycji.

Nowa droga ułatwi kierowcom dotarcie z południowych dzielnic naszego miasta do węzła Łódź Górna na autostradzie A1. Odcinek, który zaczyna się od ul. Rzgowskiej, prowadzi do granic miasta przy ul. św. Rafała Kalinowskiego i dalej przez gminę Brójce do autostrady A1. Łódź buduje 5 km nowej trasy, natomiast gmina Brójce – 2 km.

Co się dzieje na placu budowy?

W ostatnich tygodniach prace skoncentrowane były na budowie ronda na ul. Bronisin. Na prowadzącej do niego ulicy położono warstwę ścieralną asfaltu, trwały także prace

brukarskie. W najbliższych tygodniach drogowców zobaczymy przy budowie drogi rowerowej. Kontynuowane będą także prace brukarskie i przebudowa linii wysokiego napięcia.

Jaka będzie Trasa Górna?

Trasa Górna będzie mieć po jednym pasie ruchu w każdą stronę. Nośność trasy przewiduje obciążenia podobne do standardów autostrad i dróg ekspresowych. W rejonie skrzyżowań z ulicami Nowe Górki, Bronisin, Brójce i św. Rafała Kalinowskiego powstały rondo. Nowe będą również chodniki i droga dla rowerów. Wzdłuż drogi posadzonych zostanie w sumie 300 drzew i ponad 22 tys. krzewów. Wartość inwestycji to ponad 123 mln zł, a jej finał planowany jest na listopad 2023 r.

ML
FOT.LODZ.PL

Nowe godziny otwarcia Orientarium

Od poniedziałku, 2 października, zmienia się godziny otwarcia Orientarium.

Nowe harmonogram dotyczy całego obiektu. Do pawilonu Orientarium i ogrodu zewnętrznego będzie można wchodzić od godz. 9:00 do 17:00. Kasy będą czynne godzinę krócej, a więc do 16:00. Biuro obsługi klienta będzie na-

tomiast dostępne do godz. 17:00.

Druga kąpiel słoń

Zmienia się także godziny pokazowych karmień słoń. Największe stado słońi indyjskich w Polsce do basenu wchodzi codziennie o godz. 11:00, a od 2 października druga kąpiel zostaje przesunięta na godz. 15:30.

JK

MIESKIE DOMKI DLA JERZYKÓW

Trzydzieści budek lęgowych dla jerzyków jest montowanych na kilku budynkach w Łodzi. Wydział Kształtowania Środowiska współpracuje przy tym projekcie z firmą WarBud SA. Cel to poprawa bioróżnorodności w mieście.

Montowanie budek lęgowych dla jerzyków to jedna z podstawowych form ochrony tych zwierząt. W ostatnich dekadach notowano spadek liczebności jerzyków w miastach, a są one niezwykle pożyteczne, bo ich podstawowym pokarmem to owady.

PaW
FOT.LODZ.PL

MAMY PATRONA ZIELONEGO SKWERU

Zielony skwer na rogu ulic Sienkiewicza i Tuwima otrzymał nową nazwę! Od teraz będzie nosił nazwę im. Kazimierza Balda, wybitnego architekta, urbanisty i projektanta.

Kazimierz Bald urodził się w 1933 r. w Warszawie, ale swoje życie związał z Łodzią. Właśnie w naszym mieście rozpoczął studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Łodzi, którą ukończył w 1954 r. Swoje wykształcenie wzbogacił dyplomem na Uniwersytecie Łódzkim, który otrzymał w 1961 r. Przez lata pracował jako urbanista

miasta. Wykładał również na Politechnice Łódzkiej, dzieląc się swoim doświadczeniem z młodymi adeptami architektury. Za swoją działalność otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień w tym: Srebrny Krzyż Zasług i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Wybitny projektant zmarł w 2020 r. Towarzystwo Urbanistów Polskich razem z łódzkim samorządem postanowili uhonorować Kazimierza Balda, nazywając jego imieniem skwer w ścisłym centrum miasta, któremu oddał swoje życie. Red

FOT.LODZ.PL

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE

DILER NA ROWERZE ZATRZYMANY

Jechał na rowerze, nerwowo się rozglądając, więc policjanci postanowili go wylegitymować. Cyklista zignorował wszelkie sygnały ze strony stróżów prawa i zaczął uciekać. Po krótkim pościgu 40-latek był już w rękach mundurowych. Okazało się, że miał ze sobą mefedron. W jego mieszkaniu zabezpieczone zostały kolejne środki odu-

rzające. Łącznie policjanci zabezpieczyli blisko 130 gramów narkotyków. Zebrany materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie podejrzanemu zarzutu posiadania znacznych ilości środków odurzających. Takie przestępstwo zagrożone jest karą nawet do 10 lat pozbawienia wolności.

red

PRZEJAZD KOLEJOWY NA RETKINI ZAMKNIĘTY

PKP zamkną na tydzień przejazd kolejowy na ul. Plocka na Retkini. Powodem są prace przy modernizacji linii kolejowej nr 14. Sprawdź, jak zmieni się organizacja ruchu.

PKP modernizują linię kolejową nr 14 na odcinku Łódź Kaliska - Zduńska Wola

- Ostrów Wielkopolski. Aby zrealizować prace, na tydzień zamknięty zostanie przejazd kolejowy. Ulicą Plocka nie pojedziemy od środy 27 września do środy 4 października włącznie. Warto już wcześniej kierować się do objazdu od al. Waltera-Janke lub ul. Obywatelskiej. TAnd

ZOBACZ, JAK ZMIENIA SIĘ CENTRUM MIASTA

Odnowiona Wigencja, dom dziennego pobytu dla seniorów, dom dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych oraz odnowione perty architektury przy ul. Roosevelta. Za sprawą inwestycji w ramach Programu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi kwartał w Śródmieściu zmienia się nie do poznania.

Odnowa ponad 100-letniej fabryki Wigencja to jedna z najciekawszych realizacji w ramach programu rewitalizacji i jednocześnie jeden z najdroższych projektów – kosztował blisko 42 mln zł. Wykonawcy udało się połączyć industrialny charakter z nowoczesnością.

Teatr w pofabrycznych przestrzeniach

W zabytkowych wnętrzach mieści się Teatr Pinokio. Znajdują się tu dwie profesjonalnie wyposażone sceny teatralne, sala prób, pracownie kreatywne i edukacyjne, a obok funkcjonować będą biblioteka i rodzinna restauracja. Metamorfozę przeszło również sąsiednie podwórko wraz ze zrewitalizowaną kamienicą. Przy ul. Sienkiewicza 79 powstały: dom dziennego pobytu dla seniorów, cztery mieszkania komunalne, jedno mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz 10 pracowni artystycznych.

Miejski sad

Program rewitalizacji objął również kamienicę przy ul. Sienkiewicza 56, która po remoncie prezentuje się okazale – z nową elewacją, podwyższonym ostatnim piętrem, wielkim dziedzińcem wyposażonym w plac zabaw, plenerową siłownię i mnóstwo zieleni, która na wiosnę stworzy miejski sad.

Z pięknym widokiem

Do odnowionego budynku przy ul. Piotrkowskiej 142 wprowadziła się nowa filia Domu Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych, prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Zaj-

muje niemal całe I piętro w trzykondygnacyjnym budynku (prawie 330 mkw.). Do swojej dyspozycji ma także dwa balkony z bezpośrednim widokiem na ul. Piotrkowską i taras z widokiem na podwórk.

Najpiękniejsza kamienica

Zwieńczeniem prac rewitalizacyjnych w kwartale był zakończony kilka tygodni temu remont kamienicy przy ul. Roosevelta 15, jednej z najpiękniejszych kamienic w tej części miasta. Znajdzie się tu siedziba Sejmiku Województwa, Departament Infrastruktury oraz Departament Prawno-Organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego.

Kamienica pod numerem 15 dołączyła do odrestaurowanego wcześniej, zabytkowego budynku przy ul. Roosevelta 17, który jest siedzibą Domu Literatury. W ramach gruntownego remontu w jego wnętrzach przywrócono pierwotny, historyczny układ pomieszczeń.

ML

INFO

Wartość inwestycji w ramach Programu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi w kwartale ulic Piotrkowska–Sienkiewicza–Roosevelta to blisko 98 mln zł.

ŁÓDZKI BUDŻET OBYWATELSKI

Koziny z tyrolką i trampoliną

O te inwestycje prosili sami mieszkańcy Kozin. Przestrzeń przy ul. Ossowskiego zmieni się nie do poznania. Najmłodszy już wkrótce będą mogli szaleć na nowych urządzeniach do zabawy, a dorośli – komfortowo przemieszczać się wokół jednego z bloków. W okolicy zostaną zrealizowane aż trzy projekty z Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego!

Uliczka wzdłuż bloku przy ul. Ossowskiego 4 przejdzie prawdziwą metamorfozę. Pojawią się tam nowy chodnik i niższe krawężniki, dzięki czemu łatwiej będzie poruszać się mieszkańcom. Na nowo wytyczone zostaną też miejsca parkingowe. Wzdłuż nich pojawią się nowe krzewy, które powstrzymają parkujących tam kierowców przed rozjeżdżaniem sąsiedniego trawnika. Mieszkańcy Kozin, którzy głosowali w Łódzkim Budżecie Obywatelskim, pomyśleli też o najmłodszych. Na placu zabaw pojawią się dwa nowe urządzenia – jazd linowy tyrolka i trampolina ziemna. Realizacja wszystkich trzech projektów w Kozinach będzie kosztować w sumie ponad 300 tys. zł.

MK

FOT.LODZ.PL

Proste chodniki, nowa jezdnia i zieleń – trwa przebudowa ulicy Ogrodowej. Inwestycja jest bardzo zaawansowana i zmierza do finału.

– Prace ziemne są już za wykonawcą. Na całej długości przebudowywanego odcinka od ul. Gdańskiej do ul. Cmentarnej są już ułożone krawężniki, drogowcy zajmują się układaniem chodników. W październiku pojawi się ostatnia warstwa nowej nawierzchni jezdni i nasadzenia zieleni – mówi Agnieszka Kowalewska-Wójcik, dyrektorka Zarządu Inwestycji Miejskich. Jezdnia w rejonie cmentarza przy ul. Ogrodowej bę-

dzie miała 6,5 m szerokości i nową, gładką nawierzchnię, po obu stronach położone zostaną szerokie chodniki, a dla bezpieczeństwa i dobrej widoczności przejścia dla pieszych będą wyniesione. Wzdłuż ulicy znajdują się miejsca do parkowania. Skrzyżowanie z ul. Gdańską zyska nawierzchnię z kostki. W ulicy zostaną zmodernizowane wodociągi, kanalizacja oraz sieci energetyczna i gazowa. Drogowcy ułożą nowe chodniki i jezdnię oraz wyznaczą miejsca parkingowe. Przybędzie też zieleni, m.in. drzew, podobnie jak na wcześniejszym, wyremontowanym już odcinku.

ML

FOT.LODZ.PL

INFO

Przed nami kolejna, XI edycja Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego. Od 2 do 31 października mieszkańcy znowu będą mogli głosować na projekty, które

zmienią ich najbliższe otoczenie. Do wyboru jest aż 800 zadań! Więcej informacji i listę wszystkich zgłoszonych projektów można znaleźć na stronie lodz.pl/b.o.

REWITALIZACJA

Ostatnia na WŁÓKIENNICZEJ

Do puli odnowionych łódzkich budynków dołączy niebawem narożnik z ulic Wschodniej 52 i Włókienniczej 2. Obecnie trwają tu prace wykończeniowe.

– Wielki program odnowy śródmieścia dobiega końca. Metamorfoza ul. Włókienniczej jest niewątpliwym symbolem

łódzkiej rewitalizacji. Kończąca się właśnie modernizacja kamienicy przy zbiegu ulic Włókienniczej i Wschodniej zamknie tegoroczną pulę remontowanych budynków przy tej ulicy – mówi Agnieszka Kowalewska-Wójcik, dyrektorka Zarządu Inwestycji Miejskich. Wykonawca prowadzi aktualnie prace wykończeniowe i porządkowe wewnątrz kamienicy. Robotników zobaczymy przy zagospodarowaniu

terenu podwórza, które z nieuporządkowanej przestrzeni zmienia się w atrakcyjne i przyjazne miejsce do odpoczynku. Do finału zmierza również odnowa kolejnej niezwyklej elewacji. Dwa piętra już są odsłonięte i możemy je oglądać, wkrótce odsłonięty zostanie parter.

Kochankowie z ulicy Kamiennej wrócą na elewację

Za kilka tygodni odnowiona płaskorzeźba „Kochankowie z ulicy Kamiennej” wróci na swoje miejsce i ponownie zostanie wmurowana w ścianę budynku przy

ul. Włókienniczej 2. Fontanna-płaskorzeźba przedstawia przytulającą się parę zakochanych, która chowa się pod trzymanym nad głowami ortalionowym płaszczem. To jedyny w Polsce pomnik upamiętniający piosenkę Agnieszki Osieckiej „Kochankowie z ulicy Kamiennej”. Rzeźba wykonana jest z brązu. Woda, przed którą kryją się kochankowie, to deszczowa mgiełka, która będzie zraszać ich twarze codziennie przez 5 minut, począwszy od godz. 13:00.

Jak zmienią się kamienice?

Budynki zostały całkowicie odnowione i pod-

łączone do centralnego ogrzewania. Gruntowny remont przeszły instalacje elektryczna, wodna i gazowa. Budynek uzyska dostęp do sieci światłowodowej. W mieszkaniach znajdują się osobne kuchnie lub aneksy kuchenne. Na podwórku staną ławki, trzepak i altany jako miejsca spotkań dla mieszkańców. Nawierzchnia podwórza zostanie wymieniona i odnowiona za pomocą kostki kamiennej i płyt betonowych. Wyznaczone tereny zielone urozmaicą krzewy, rośliny pnące i drzewo, a wokół nich zostanie zasiany trawnik. Dla pnączy po-

wstał trejaż na altanie śmietnikowej. Ponadto powstaną budki łęgowe dla jerzyków i innych gatunków ptaków.

W budynku przy ul. Wschodniej 52 zostanie oddanych 18 mieszkań komunalnych i sześć lokali usługowych na wynajem. Przy ul. Włókienniczej 2 powstaną 21 mieszkań komunalnych, w tym jedno dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz cztery lokale usługowe przeznaczone na wynajem.

Wartość inwestycji to 12 mln zł.

ML

BYŁ BIUROWIEC, BĘDĄ MIESZKANIA

Przy długiej ul. Wólcząńskiej rozpoczęła się kolejna budowa, która zaowocuje nowymi mieszkaniami na samym obrzeżu łódzkiego Śródmieścia.

Nowy dom wielorodzinny powstanie na terenie dwóch połączonych działek – przy ul. Wólcząńskiej 158/160 i 162. Jeszcze na przełomie lat 2022/2023 nowy właściciel tych nieruchomości wyburzył stary i nieużytkowany już od kilkunastu lat budynek biurowy, który stał na parceli położonej bliżej ul. Żwirki. W ostatnich tygodniach ruszyły tam poprzedzające budowę prace ziemne – usuwanie kolizji z podziemnymi instalacjami i kopanie wykopu pod podziemną halę garażową, na której stanie nowy gmach nazwany Accanto.

147 nowych mieszkań

Będzie to wielorodzinny dom o wysokości sześciu kondygnacji, który powstanie na planie kanciastej litery C. Podstawa tej „litery” będzie przebiegać wzdłuż ul. Wólcząńskiej i stworzy jej nową pierzeję (wyburzony biurowiec stał w głębi działki). W budynku będzie 147 mieszkań. Te na najwyższym piętrze będą mieć duże tarasy, które powstaną dzięki wycofaniu obrysu szczytowej kondygnacji od krawędzi gmachu. Na parterze od strony ulicy zaplanowano dwa lokale usługowe.

Bryła budynku wyznaczy wewnętrzny dziedziniec, mający być przestrzenią rekreacyjną dla mieszkańców. Dom wybuduje Malta Sp. z o.o., która zrealizowała w Łodzi już kilka projektów mieszkaniowych – zespoły domów jednorodzinnych na Polesiu i Bałutach oraz osiedla domów wielorodzinnych na Olechowie i Janowie. (pj)

FILMY Z CANNES, WENECJI I BERLINALE

FOT. ŁÓDŹ.PL, MAT. PRAS.

FESTIWAL KAMERA AKCJA

Filmy z Cannes, Wenecji i Berlinale, twórcy kina rozpoznawalni w Polsce i za granicą, dyskusje i warsztaty – to wszystko czeka na widzów 12–15 października podczas 14. edycji Festiwalu Kamera Akcja.

85 filmów i 60 spotkań

Festiwal otworzy przedpremię „Chłopów”, animowana adaptacja prozy Władysława Reymonta, twórców „Twojego Vincenta”.

W bogatym programie znajdziemy ponad 80 filmów, a wśród premier świetnie

przyjęte (Berlinale 2023 – Wielka Nagroda Jury) „Czerwone niebo” Christiana Petzolda, nowy film Kena Loacha „The Old Oak” (Nagroda Jury Ekumenicznego w Cannes), „Club Zero” Jessiki Hausner z Mią Wasikowską w roli głównej, najnowszy film japońskiej gwiazdy Hirokazu Kore-edy „Monster” i „Przejścia” Irego Sachsa.

Spotkania z najlepszymi

Oprócz tego spotkania i dyskusje z ludźmi kina wokół trzech tematów: zmiany,

roboty i strajku, czyli najistotniejsze kwestie palące branżę filmową. Wśród gości pojawi się m.in. Jerzy Kromolowski, hollywoodzki scenarzysta, autor „Obietnicy” z Jackiem Nicholsonem (14 października, godz. 16:45, Masterclass ze scenarzystami: Jerzy Kromolowski i Mary Olson-Kromolowski, Kino Z1, Szkoła Filmowa w Łodzi), który zdradzi arkanę pracy twórczej; Agnieszka Holland, reżyserka „Zielonej granicy” (13 października, godz. 11:30 „Zielona granica”, po seansie spotkanie z Agnieszką Holland, Mar-

cinem Wierchosławskim, Kino Z1, Szkoła Filmowa w Łodzi) czy Kinga Dębska, reżyserka „Święta ognia” (15 października, godz. 17:15 zamknięcie Festiwalu, „Święta ognia”, po seansie spotkanie z Kingą Dębską, Kino Z1, Szkoła Filmowa w Łodzi)

Stacjonarnie i online

Czternasty Festiwal Kamera Akcja będzie trwał od 12 do 15 października w Łodzi oraz od 16 do 19 października online na platformie Think Film. Pojedyncze bilety na seansie można kupić drogą internetową na Going.pl lub EmpikBilety.pl w cenie 15–25 zł. Karnety w cenie od 99 do 199 zł będą dostępne w sprzedaży do 9 października.

Więcej szczegółów na stronie www.kameraakcja.com.pl
KaWa

Film otwarcia „Chtopi” reż. DK Welchman, Hugh Welchman

Film zamknięcia „Święta ognia” reż. Kinga Dębska

INFO

DZIEJE SIĘ W ŚRODĘ

Jezus umarł w Polsce

O godz. 18:00 Biblioteka Wolność (pl. Wolności 4) i Stowarzyszenie HaKoach zapraszają na spotkanie z Mikołajem Grynbergiem, autorem książki „Jezus umarł w Polsce”. Wstęp wolny.

Nie tylko „mowa pogrzebowa”

Na godz. 18:00 w Mediatece MeMo (ul. Moniuszki 5) zaplanowano spotkanie „Nie tylko »mowa pogrzebowa«. Czy pożegnanie bliskiej osoby musi być trudne i traumatyczne? Czy wykorzystując współczesną wiedzę naukową o żałobie, jesteśmy w stanie zaplanować „ostatnią drogę” tak, by uwzględnić emocje i potrzeby towarzyszące stracie? To pytania, które często pojawiają się w związku z pożegnaniem bliskich osób. Zajęci załatwianiem formalności związanych z pochówkiem nie zawsze mamy przestrzeń i możliwość, by je sobie zadać, gdy śmierć już nadchodzi. O tym, jak mogą wyglądać pełne czułości rytuały pożegnania, czy muszą ograniczać się wyłącznie do „mowy pogrzebowej” i w jaki sposób mogą wspierać nas w procesie żałoby, opowie Monika Stasiak. Wstęp wolny.

DZIEJE SIĘ W CZWARTEK

Spotkanie z Michałem Koterskim

O godz. 18:00 w Bibliotece Rozgrywka (ul. Powstańców Wielkopolskich 3) z czytelnikami spotka się Michał Koterski. Będzie to pierwsze z cyklu spotkań z artystami, dla których Łódź stała się inspiracją w pracy twórczej lub wpłynęła na ich rozwój zawodowy. Spotkanie poprowadzi Natalia Królikowska. Wstęp wolny.

Szczegółowy program znajdziesz, skanując kod QR:

MIJESCA FESTIWALOWE
Szkoła Filmowa w Łodzi
ul. Targowa 61/63

Monopolis
ul. Kopcińskiego 62

Kino Kinematograf w Muzeum Kinematografii w Łodzi
pl. Zwycięstwa 1

Think Film
Platforma VOD Festiwalu
www.thinkfilm.pl

Karnety w cenie od 99 zł w sprzedaży do 9 października 2023 r. Liczba karnetów jest ograniczona.

KLUB WYTWÓRNIA

Siesta w drodze Lucibela

Klub Wytwórnia (ul. Łąkowa 29) zaprasza na kolejną odsłonę „Siesta w drodze”. Jej bohaterką będzie Lucibela, wyśmienita wokalistka z Republiki Zielonego Przylądka. Koncert zaplanowano na 8 października o godz. 18:00.

Lucibela zaczynała w hotelowych barach wysp Sal i Boa Vista, śpiewając piosenki Cesarii, Titiiny, Bany. Nieuchronnie, jak wszyscy artyści kabowerdyjscy, chciała sprawdzić się w Lizbonie. Przez kilka lat śpiewała tam z zespołem Nos Raiz pod gołym niebem, na starej przystani przy centralnym placu miasta. Z zespołem nagrała kilka utworów na płytę Conquistador w 2017 r.

Było jednak oczywiste, że talent tej miary potrzebuje światowej ekspozycji. Lucibelę usłyszał nieomylny Jose da Silva, odkrywca Cesarii i właściciel firmy płytowej Lusafrika. Zaprosił ją do studia w Paryżu i znalazł najznakomitszych muzyków na pierwszą autorską płytę. Rok 2022 przyniósł fenomenalny krążek i światową trasę: Amdjer. Łódzka publiczność będzie miała okazję posłuchać jej wyjątkowego głosu

8 października o godz. 18:00.
red

INFO

Bilety kosztują 120–130 zł i są do kupienia tutaj:

Czytelnicy „Łódź.pl” mogą zgarnąć bilety na koncert. Więcej szczegółów na facebookowym profilu „Łódź.pl” już w czwartek, 28 września, o godz. 12:00.

NOWY ZWIĄZEK PO ŚMIERCI PARTNERA?

Śmierć partnera to jedno z najbardziej traumatycznych wydarzeń, jakie możemy doświadczyć. Niektórzy już po krótkim czasie są gotowi wejść w nową relację, ale są też tacy, którzy pozostają sami do końca życia.

Najczęstszą przyczyną samotności wśród seniorów jest wdowieństwo. Częściej to kobiety zostają same. Wiele z nich po stracie partnera silnie odczuwa samotność i chce poznać kogoś, z kim będzie można dalej iść przez życie. Wszak procesy starzenia nie gaszą w nas emocji, jak również potrzeby bycia kochanym, docenianym i ważnym.

Co daje nowy związek?

Miłość w każdym wieku dodaje

skrzydeł, wpływa pozytywnie zarówno na zdrowie fizyczne, jak i psychiczne, a nawet przedłuża życie! To wszystko dzieje się nie tylko za sprawą hormonów i endorfin (wytworzanych przez organizm zakochanego), ale także wsparcia emocjonalnego ze strony ukochanej osoby i okazywanej przez nią troski. Wejście w nowy, udany związek ma wiele zalet. Przede wszystkim stanowi antidotum na poczucie osamotnienia, co pozwala uchronić się przed depresją. Partnerzy, wzajemnie się motywując, częściej wychodzą z domu do kina, teatru czy filharmonii. Dbają także o kondycję fizyczną i mniej czasu spędzają przed telewizorem. Żyjąc w duecie, zarówno kobiety, jak i mężczyźni bardziej zwracają uwagę na swój wygląd i lepiej się odżywiają.

Siwowłosa para młodych

Udane małżeństwo jest dobre w każdym wieku. Nic dziwnego, że ślubów seniorów jest coraz więcej. Osoby starsze zwykle stawiają na skromne uroczystości w urzędzie stanu cywilnego i obiad w gronie najbliższych. Czy warto brać ślub po 60.? Jeśli chcemy mieć uregulowaną sytuację prawną i majątkową – zdecydowanie tak. Co ważne, w przypadku choroby, status małżeństwa zapewnia też dostęp do informacji o stanie zdrowia drugiej osoby.

Co na to dzieci?

„To niemożliwe!” – takie słowa często słyszą seniorzy, chcący wejść w nowy związek małżeński, od swoich dorosłych dzieci. Niektórzy potomni uważają, że ślub osób w zaawansowanym wieku to dziwactwo. Stereotyp babci i dziadka funkcjonuje w wielu rodzinach – przeżyli już, co mieli przeżyć, a jedyną, odpowiednią dla nich formą miłości jest ta do dzieci i wnucząt. Z czasem jednak wiele dorosłych

oswaja się z myślą, że tata lub mama staną ponownie na ślubnym kobiercu, a oni zyskają ojczyma lub macochę. W rzeczywistości taka sytuacja może być dla dorosłych dzieci wygodna. Partner matki czy ojca pomoże w codziennych obowiązkach i zapewni towarzystwo rodzicowi. Młodzi, aktywni zawodowo, zajęci dziećmi i swoim domem, rzadko mają bowiem czas i możliwość zajęcia się starszym rodzicem. Właśnie dlatego warto oswoić nową sytuację i cieszyć się szczęściem rodziców.

Alup

REKLAMA

FutureMeds

STOP OSTEOPOROZIE!

BEZPŁATNE BADANIA GĘSTOŚCI KOŚCI DLA PAŃ 60+

ZAPISY

42 300 30 03

www.badamykosci.pl

Centrum Medyczne FutureMeds Łódź, ul. Gruszowa 2, 91-363 Łódź

ODC. 37.

NIEPOKOJE I BUNTY

MIROŹNY STYCZEŃ

AD 1863

Portret Marii Piotrowiczowej

Romuald Traugutt (1826–1864), dyktator powstania styczniowego

Okres między powstaniem narodowymi, zwany „nocą paskiewiczowską”, nie powstrzymał wolnościowych aspiracji Polaków, a napięcia polityczne, znajdujące wyraz w kościelno-patriotycznych demonstracjach w 1861 r., dały znać o sobie także w regionie łódzkim.

Na początku przyjrzymy się specyficznym stosunkom społecznym panującym w Łodzi oraz sytuacji gospodarczej, które to bezpośrednio rzutowały na życie mieszkańców rozwijającego się, wielokulturowego, przemysłowego miasta.

Bunt tkaczy łódzkich

Słynne wystąpienie drobnych wytwórców 21–23 kwietnia, znane jako „bunt tkaczy”, skierowane przeciwko fabrykantom łódzkim, sygnalizowało zastój w przemyśle i ruinę właścicieli ręcznych warsztatów, którzy upatrywali źródła bezrobocia w zastosowaniu maszyn parowych. Inicjatorami zajść byli tkacze i czeladnicy, którzy zaczęli gromadzić się przed gospodą przy ul. Piotrkowskiej 11 i zamierzali zburzyć tkalnię Prussaka przy ul. Kościelnej, lecz zostali odparci przez policję i robotników. Następnego dnia tłum ruszył na Wodny Rynek, do fabryki Scheiblera, gdzie łomami rozbijano krosna mechaniczne. W nocy demon-

stranci ruszyli ponownie na Stare Miasto, ale zatrzymał ich oddział Kozaków. Rozpędzono uczestników, a kilkadziesiąt osób aresztowano. W połowie sierpnia 1861 r. prezydent Franciszek Traeger udał się do Warszawy, gdzie złożył gubernatorowi relację z wydarzeń. Gdy wrócił, ktoś podpalił jego stodołę, co wywołało serię 19 pożarów, z których 12 wybuchło na ul. Piotrkowskiej. Powołano straż obywatelską, a władze poprosiły o przysłanie wojska. W styczniu 1863 r. prezydent Andrzej Rosicki informował, że pracę przerwały duże przedsiębiorstwa, nieczynnych było 1700 warsztatów, a liczba bezrobotnych doszła do 3,5 tys.

Powstanie styczniowe

Przygotowania do zbrojnego zrywu toczyły się w podziemiu, a władze carskie szykowały brankę do wojska, która miała udaremnić zryw i rozbić ruch narodowy. Noc z 22 na 23 stycznia 1863 r. upłynęła w Łodzi spokojnie. Wybuch powstania zmusił armię rosyjską do wymaszerowania 27 stycznia do Łęczycy. Organi-

zacja łódzka zgromadziła wówczas ok. 3 tys. ochotników, w tym ok. 750 chłopów z okolicznych wsi. Powstańcy pod wodzą

wali ze śpiewem „Jeszcze Polska nie zginęła” w kierunku

towarzystwa strzeleckiego, gdzie zarekwirowali 72 strzelby, w Wólce zakupili żywność, po czym zabrali z banku 18 tys. rubli. Najsilniejsza grupa powstańców łódzkich znalazła się pod komendą Józefa Sawickiego, który obozował pod Zgierzem, a potem pod dowództwem dr. Józefa Dworzaczka. Grupa składała się z ok.

Krwawa bitwa i represje

Niespodziewane pojawienie się wojsk rosyjskich doprowadziło do bitwy, która w końcowej fazie przekształciła się w rzeź. Na polu walki pozostało ok. 70 powstańców, lista rannych obejmowała drugie tyle, a 80 osób dostało się do niewoli. Wśród poległych największym echem odbiła się śmierć Marii Piotrowiczowej, bohaterskiej szlachcianki i nauczycielki z Chocianowic, zakłutej bagnietami na polu bitwy pod Dobrą. Powstańcza partyzantka działała nadal, ale opór malał. W kraju zarządzono ścisłą kontrolę ruchu ludności, w Łodzi w grudniu 1863 r. ustanowiono urząd policmajstra, a od 1864 r. władze carskie utworzyły Okręg Wojskowy m. Łodzi. Społeczeństwo łódzkie zostało sterroryzowane karami, a sąd wojenny wydał 17 wyroków śmierci, 70 osób wysłano na katorgę, 131 wywieziono na roboty, a kilkaset trafiło pod nadzór policji. W latach 1863–1866 mieszkańcy Łodzi wpłacili ok. 66 tys. rubli z tytułu rozmaitych kar i kontrybucji. Życie toczyło się dalej, a przemysłowe miasto w kolejnych dekadach XIX w. nabrało niespotykanego tempa rozwoju.

Ignacy Radziejowski – pierwszy powstańczy naczelnik miasta

Andrzej Rosicki – prezydent Łodzi w 1863 r.

Wiktor Jaworski – porucznik partii łęczyckiej

ks. Józefa Czajkowskiego zebrali się w lesie radogoskim 31 stycznia 1863 r. Sformowano kompanie strzelców i kosynierów, odczytano manifest i dekrety o uwłaszczeniu chłopów. O północy powstańcy wymaszero-

wali do Łodzi. Tej nocy miasto nie spało. Mieszkańcy wyszli na ulice, entuzjastycznie witając grupy powstańcze. Stamtąd przeszli do siedziby niemieckiego

500 ludzi, w tym 130 osób pochodziło z Łodzi. W połowie lutego oddział zdecydował się na otwarty przemarsz przez Brzeziny, Zgierz do Łodzi, gdzie został powitany owacyjnie 22 lutego, a potem powrócił w okolice Strykowa i stanął pod wsią Dobra.

FOTO: ŁODZ.PL, MAT. PRAS.

JESIEŃ

DLA NAJMŁODSZYCH

Chociaż według kalendarza mamy już jesień, pogoda wciąż jest prawdziwie letnia. Dlatego zamiast spędzać wolny czas w domu, warto zapewnić dzieciom trochę rozrywki na świeżym powietrzu. A co jeśli jednak będzie padać? Wśród naszych propozycji znajdziecie także opcje na świetną zabawę, które nie pozwolą Wam zmknąć.

B jak bajki

ŁÓDŹ BAJKOWA to szlak turystyczny, na który składa się 10 figur znanych z klasycznych, polskich bajek. Na trasie spotkacie Plastusia, Misia Uszatka, Kota Filemona razem z posępnym Bonifacym, Colargola i wielu innych bohaterów znanych z produkcji łódzkiego studia **SEMAFOR**. **MUZEUUM KINEMATOGRAFII** (pl. Zwycięstwa 1), a w nim przygotowana specjalnie dla dzieci wystawa

„Pałac pełen bajek”. Jeśli na bajkowym szlaku spotkaliście Pik-Poka, teraz macie okazję, by zajrzeć do pingwiniego igloo. Na dzieci czekają też buda Reksia, Muminiki i inne atrakcje. Warto się pospieszyć – wystawa będzie otwarta do 1 października 2023 r., a w przyszłym roku zobaczymy ją już w nowej odsłonie.

DOLINA SKRZATÓW

(Chociszew 42c, gm. Parzęczew) to prawdziwie magiczne miejsce, w którym możecie bliżej poznać słowiańską kulturę. W czasie pobytu w dolinie zwiedźcie park w towarzystwie Skrzatologa, który zna wiele ciekawych historii. Czekają na Was również warsztaty rękodzielnicze. Pamiętajcie tylko, żeby wcześniej zadzwonić i umówić się na wizytę!

DINOPARK (Kołacinek 21, Kołacinek k/Brzeziny)

– naturalnej wielkości figury dinozaurów wzbudzą podziw każdego dziecka, a skamieniałości sprzed milionów lat, wykopaliska ze szkieletem dinozaura i porcja ciekawej wiedzy to tylko początek długiej listy atrakcji, które oferuje to miejsce.

P jak przyroda

Czy ktoś wspominał o szkieletach i dinozaurach? Jeśli Wasze dziecko je lubi, koniecznie zajrzyjcie do **MUZEUUM PRZYRODNICZEGO** (ul. Kilińskiego 101) w parku Sienkiewicza. Znajduje się tam szkielet słonia, model mamuta i kości należące do dinozaurów. Znacznie mniejsze, ale równie atrakcyjne okazy czekają w bogatej kolekcji owadów.

Jeśli uwielbiacie zwierzęta, strzałem w dziesiątkę będzie **ORIENTARIUM ZOO ŁÓDŹ** (ul. Konstytucyjna 8/10). Niezapomnianych wrażeń dostarczy spacer ponad 25-metrowym, podwodnym tunelem. Niech Was tylko nie wystraszą rekiny! Na osłodę zakończcie przygodę w towarzystwie Aleksandra – największego w Europie indyjskiego słonia. Warto poznać jego historię!

ARBORETUM W ROGOWIE

(ul. Leśna 5B, Rogów) to idealna przestrzeń, by spędzić czas na łonie przyrody. W końcu to jeden z największych ogrodów leśnych w Polsce. Po spacerze wśród pięknych roślin warto wybrać się na przejażdżkę kolejką wąskotorową – dla dzieci to niezapomniana przygoda.

W jak wiedza

ULICA ŻYWIÓŁÓW

EC1 (ul. Targowa 1/3) jest miejscem, w którym najmłodszy poprzez zabawę zdobywają dużą porcję wiedzy. Ich przewodnikami są sympatyczne postacie, nawiązujące do pięciu żywiołów.

CENTRUM NAUKI I TECHNIKI EC1

(ul. Targowa 1/3) to trzy ścieżki dydaktyczne dotyczące mikro- i makroświata, rozwoju wiedzy i cywilizacji oraz przetwarzania energii. Ostatnia z nich związana jest z historią obiektu, który przed laty dostarczał prąd do łódzkich domów.

Najbardziej niezwykła biblioteka w mieście?

MEDIOTEKA MEMO

(ul. Moniuszki 5)! Poza setkami książek, znajdziecie tam salę wypełnioną klockami Lego czy przestrzeń dla najmłodszych czytelników z placem zabaw i interaktywną Magiczną Ścianą. Starsze dzieci i młodzież mogą skorzystać z sal pełnych komiksów, mang, fantasyki i horrorów oraz gier planszowych i RPG. Do tego huśtawki, drukarka 3D, pracownia

muzyczna i supergratka – sala do gamingu. A to nadal nie wszystko!

Z jak zabawa

CANDY PARK (ul. Żeromskiego 6, Rzgów) – choć jest tam naprawdę słodko, nie musimy się obawiać nadmiaru kalorii. W tym zadaszonym parku z gigantycznymi dmuchańcami będzie raczej odwrotnie. Tam słodkości są jak najbardziej dozwolone.

A gdyby tak zaszaleć w parku rozrywki i nie przejmować się pogodą? Proszę bardzo – wystarczy wybrać się do **MAN-**

DORII (ul. Miasto Mody 2, Rzgów). Czekają tam na Was renesansowe miasto z pływającymi po wodzie łódkami, rollercoasterami, karuzelami, labiryntami i wieloma innymi atrakcjami.

Na liście miejsc, które gwarantują świetną zabawę, nie może zabraknąć **AQUAPARKU FALA** (al. Unii Lubelskiej 4). Tutaj każdy znajdzie coś dla siebie – od wodnych placów zabaw, statku i armatek dla maluchów, po kilka niesamowitych zjeżdżalni dla starszych gości. Tutaj nie ma miejsca na nudę! **a.pe.**

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

W ŁODZI

27 września obchodzimy Światowy Dzień Turystyki. I choć wakacje już za nami, to warto pamiętać, że Łódź jest atrakcyjna o każdej porze roku. Wiedzą o tym 2 mln turystów, którzy odwiedzili nasze miasto w ciągu ostatniego roku. Wyjątkowy klimat, festiwale, koncerty i architektura – co jeszcze ich przyciąga?

Łódź to miasto pełne wyjątkowych atrakcji, wśród których trudno jest wybrać tę „naj”, można jednak pokusić się o listę tego, co koniecznie trzeba tu zobaczyć.

ORIENTARIUM ZOO ŁÓDŹ

Żeby zobaczyć najnowocześniejszy w Europie kompleks prezentujący faunę i florę Azji Południowo-Wschodniej, turyści przyjeżdżają tu z całej Polski. Najwięk-

szy słoń indyjski w Europie, rekordowych rozmiarów krokodyl gawialowy, krytycznie zagrożone w naturze orangutany sumatrzańskie oraz podwodny tunel, z którego podziwiać można przepływające nad głowami rekiny i płaszczki – to tylko część atrakcji. Ostatni rok dla Orientarium zamknął się milionem gości (maj 2023), a cały obecny też zapowiada się rekordowo.

MANUFAKTURA I PAŁAC POZNAŃSKIEGO

Manufaktura to wyjątkowe centrum rozrywki, kultury i sztuki powstałe w miejscu dawnego kompleksu fabrycznego Izraela Poznańskiego. Olbrzymia powierzchnia sprawia, że wśród wielu atrakcji każdy znajdzie coś dla siebie

– sklepy, teatr, restauracje, kregielnia, tyrolka, diabelski młyn, ścianka wspinaczkowa, lodowisko, plaża i trzy muzea! W tym jedno w prawdziwym pałacu!

PASAŻ RÓŻY

To z pewnością najbardziej znana mozaika w Łodzi. A w zasadzie całe podwórko kamienicy, wyłożone od ziemi aż po dach maleńkimi lusterkami. Praca autorstwa Joanny Rajkowskiej szybko stała się jedną z najciekawszych atrakcji turystycznych Łodzi.

EC1 ŁÓDŹ

EC1 to zrewitalizowany zabytkowy obiekt zlokalizowany na terenie

Nowego Centrum Łodzi. Mieści się tu m.in. najnowocześniejsze w Polsce planetarium, Narodowe Centrum Kultury Filmowej oraz Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej.

KSIEŻY MŁYN

Zespół fabryczno-mieszkalny nad rzeką Jasioń zbudowany został w XIX w. przez Karola Scheiblera, najbogatszego łódzkiego przemysłowca. W skład kompleksu wchodzi budynek fabryczny, osiedla mieszkaniowe, rezydencje właścicieli, wille dyrektorskie, szkoła, szpital, remiza straży pożarnej, gazownia, klub fabryczny, a także ogrody i parki.

PIOTRKOWSKA

Jedna z najbardziej znanych ulic w kraju, a jednocześnie najdłuższy polski deptak, od lat stanowi wizytówkę naszego miasta. W kamienicach mieszczą się sklepy, restauracje, kawiarnie, puby i kluby. Ulica tętni życiem przez cały rok, a fasady budynków uginają się od ciekawych, eklektycznych detali architektonicznych – kariatyd, płaskorzeźb, wykuszy.

ŁAGIEWNIKI

Las Łagiewnicki jest jednym z największych lasów miejskich w Europie. Swoje źródła ma tutaj rzeka Bzura, która w dalszym biegu tworzy trzy większe zbiorniki wodne Arturówek (największa w Łodzi baza rekreacyjno-wypoczynkowa z przystanią ka-

jakowo-wioślarską). Na terenie lasu znajdują się dwie barokowe, drewniane kapliczki i barokowy kościół św. Antoniego.

Coraz częściej Łódź postrzegana jest jako miasto ciekawe turystycznie, obfitujące w bogate wydarzenia kulturalne i sportowe. Ponad 2 mln turystów rocznie to dowód, że jako miasto jesteśmy gotowi na zwiędających, zarówno pod względem liczby atrakcji kulturalno-turystycznych, jak i infrastruktury. Dużą popularnością cieszą się także łódzkie pamiątki w oficjalnych sklepach z łódzkimi gadżetami – sprzedano 240 270 sztuk, co daje sprzedaż ok. 1600 sztuk dziennie!

Red

Gadżety związane z naszym miastem dostępne są też przez Internet. Można je kupić na stronie ilovelodz.pl

NAJNOWOCZEŚNIEJSZE ZOO W EUROPIE

ORIENTARIUM ŁÓDŹ

**KUP BILET NA:
WWW.ORIENTARIUM.LODZ.PL**

**Z KARTĄ ŁÓDZIANINA
PŁACISZ MNIEJ!**

Stan obecny

Taki ma być efekt remontu

PAŁAC na pięć gwiazdek

Rusztowania znikną, gdy tylko zakończy się renowacja ścian

Rzeźby, które ozdobią alejki parku wokół pałacu

Bramę posiadłości wzorowano na wjeździe do pałacu Heintzla w Julianowie

Jedną z najbardziej spektakularnych rewitalizacji ostatnich lat może być odnowa zabytkowego pałacu Ludwika Heintzla przy ul. Okólnej w Łagiewnikach, który wysiłkiem prywatnego inwestora zmienia się w 5-gwiazdkowy hotel.

Prace nad renowacją rodzinnej rezydencji Heintzów trwają już trzy lata, a poprzedziły je czteroletnie formalności. Długo, lecz trzeba wziąć pod uwagę, że w chwili przejścia w ręce prywatne była ona w naprawdę kiepskim stanie oraz fakt, że otacza go 9-hektarowy park z urokliwym stawem, o który również należało zadbać, by zrealizować plan przeobrażenia całości w ekskluzywny kompleks hotelowy. Wybudowany w 1898 r. i odnawiany teraz z pietyzmem pałac będzie jego sercem i wizytówką. Zaoferuje 10 luksusowych apartamentów (najmniejszy ma mieć 64 mkw., największy – 400 mkw. – z dwoma salonami, dwiema sypialniami i prywatnym tarasem na dachu budynku z jacuzzi), utrzymanych w zabytkowym stylu wraz z oranżerią i rozległym tarasem nad stawem. Ale całość projektu o roboczej nazwie L Hotel jest o wiele szersza. Plan przewiduje też budowę zupełnie nowego, już nowoczesnego budynku hotelowego z 32 pokojami, który ma stanąć po drugiej stronie akwenu. Specjalną atrakcją mają być trzy unoszące się na wodzie, gościnne domki, każdy o powierzchni ok. 100 mkw.

Po kolei

– Po uporządkowaniu rozległego terenu jesteśmy dopiero na pierwszym etapie projektu, którym jest renowacja pałacu i domku na wyspie pośrodku stawu, wchodzącego w skład pałacowego kompleksu. Etapem drugim będzie odbudowa domku ogrodnika, w którym mają powstać restauracja i galeria sztuki. Chcemy się do tego zabrać wiosną 2024 r. Dla nowej części hotelowej tworzy się jeszcze dokumentacja techniczna, być może jeszcze w tym roku uda nam się przedłożyć ją do akceptacji. Domki na wodzie powstaną na końcu, ale mamy już na nie zgodę wojewódzkiego konserwatora zabytków, jak zresztą na wszelkie inne konieczne prace, bo bez tego nie dałoby się nic tutaj zrobić – mówi inwestor Kamil Biliński. Prace w pałacu są już zaawansowane. Wykonano najważniejsze roboty, w tym wymianę wszystkich stropów, dachu, minowania ścian. Aktualnie dobiega końca renowacja zewnętrznych elewacji, w środku trwa montaż instalacji elektrycznej, a lada moment rozpocznie się montaż odnowionych sztukaterii. Zarówno wygląd, jak i wystrój pałacu mają być jak najbliższe historycznemu oryginałowi, tak więc i wyposażenie będzie

z epoki. Większość mebli ma być autentycznymi wyrobami rzemieślników z początku XX w., podobnie jak zdobione pomieszczenia rzeźby i obrazy. Klimat ma być na wskroś pałacowy, choć z nowoczesnymi akcentami. – Chcemy, żeby gość czuł się jak w prawdziwym secesyjnym pałacu – dodaje inwestor.

Pięć gwiazdek

Pięciogwiazdkowy standard ma zapewnić hotelowi m.in. szeroki wachlarz usług dodatkowych. Poza jacuzzi i spa obiekt ma oferować pływające po stawie żaglówki, zaprojektowaną przez renowowaną, włoską firmę strefę fitness w japońskim ogrodzie, dwie restauracje, kawiarnię, winiarnię, jak również kameralne kino w pałacowych podziemiach. Niebagatelnym atutem jest też otaczający zabytek park, wreszcie zadbane i uporządkowane, czekające już tylko na ostatnie szlify, m.in. ustawienie sprowadzonych z Niemiec parkowych rzeźb. Tuż za płotem zaczyna się 1200-hektarowy Las Łagiewnicki, będący częścią Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, a to lokalizacja nie bez znaczenia.

Piotr Jach

Taras nad stawem czeka już tylko na nawierzchnię

INFO

Pałac nad stawem w Łagiewnikach wybudował Ludwik Heintz, syn Juliusza Heintzla, twórcy potęgi przemysłowej rodu. Wg Wikipedii podczas II wojny światowej rezydencja miała być przygotowywana na siedzibę gubernatora Hansa Franka. W czasach powojennych przez wiele lat funkcjonował tam oddział Szpitala Chorób Płuc. W 2003 r. Urząd Marszałkowski w Łodzi przejął obiekt od skarbu państwa i w 2013 r. wystawił go na sprzedaż.

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce
SERII KRZYŻÓWEK Z KORONĄ

Kostka gitarzysty Czyta na głos	Wielki ptak z Australii	Żółta przyprawa	Uchwyt młotka	Zwolennik jednego z zaborców Polski	Dziewczyna - niezłe ziółko	Fajerwerki Szwedzi port morski	Polski ubezpieczyciel	Dawny paryski ulicznik	Stamm lub Nowowiejski	Piekarski pogrzebac	13	Carreras, śpiewak operowy
Zwierzę z Madagaskaru	5			Galeria w teatrze			Robiony na Mierzei Wiślanej		11			
	8		Popularny napój gazowany	Zboże na kaszę jaglaną	Odmiana espra	Opera Pucciniego	Rozdział Koranu		Dola człowiecza			Antyczny przodek Irlandczyka
Pył nad polną drogą							Pogorzelska, aktorka	Malarskie zarysy	Porcja betonu	Odbitka strony		
Grzegorz, polityk	Rzeka ze słynnym kanionem					"Pstrykające" zapiecia	4	Znój, wysiłek				Zaraza dawniej
			Zdjęcie z aktorem			Robienie komuś na złość	3		10	Streszczenie		
Karcz, karpa	Krzywa powierzchnia cieczy		6		Brany na muszkę		1	Strój, szata		12	Towarzyszy chorobie	2
			Wielka rzeka francuska	7		Góry w Chile					9	

Rozwiązaniem jest przysłowie.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Jezioro lub rower	Podgatunek jelenia	17	Makata	10	Człowiek mało energiczny i nieporadny	Mechanizm w piaście koła roweru	Roślina ozdobna o kulistych, barwnych kwiatach	Litera po alfie	Demoniczną uwodzicielka	Ród słynnego Napoleona	12	Wesele poetky		
				9	Ościęznica, futryna			Był nim święty Piotr						
Słynny tragiczny transatlantyk	Stolica Samoa (Oceania)		Francuski numizmat		Jedno z imion Sztudyngera		14	Stanisław, zagrał w "Misiu"	Na czele uczelni	6	Punkt wysokościowy na mapie	Afrykańska mucha	Likwidacja zakonu	
	Opał z węgla				Półciężarówka		5	Święty imiennik						
						Czerwony obok chabra		Gruby punkt	18	Nie teoretyk				
Szereg np. koncertów	Rzeka w Tule		Drobna, mało znacząca rola w filmie		Przewoźnik autobusowy	Szostakowicz, muzyk	16	...	capuccino		Ważne dzieło literackie		Imię Stwosza, rzeźbiarza	
							7					11	1	8
Drzewo z Bieszczadów					Odrzucenie piłki nogą			Rzemienie do wiązania	15		Na niej dryfuje rozbitek			4
Rodzaj krzyżówki	Czerwienny tuz													
						Zespół Marka Grechuty	13			3	Ostrze strzały		Dokładka dania	2

Rozwiązaniem jest przysłowie.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

„Krzyżówki z Koroną”
-DOSKONAŁE O KAŻDEJ PORZE ROKU

KORONA

SUDOKU ŁATWE

					9	5		3
			8	5			7	
	9				3	8		
8			5			6		
	5	3	1		6	4	9	
		7			4			2
		5	2					8
	7			1	8			
3		9	6					

SUDOKU ŚREDNIE

			8	5				2
	6							8
	5	9				6		
4			6	3		2		9
1		3		7	2			4
		2				8	1	
6							9	
3			7	9				

SUDOKU ŚREDNIE

	4			9		1		8
5					2		4	
	9			5				
6			8				7	
8								9
	3				9			5
				4			6	
	7		5					3
2	4		3				8	

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

OGŁOSZENIA MIEJSKIE

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 27 września 2023 r. do dnia 18 października 2023 r.** wywieszane będą na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 104 oraz zamieszczone na stronach internetowych Urzędu Miasta Łodzi (www.uml.lodz.pl) wykazy nieruchomości stanowiących własność Miasta Łodzi:

przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargu, położonych w Łodzi przy ulicy:

- Pietrusińskiego 17/17A**, działka nr 429, obręb P-7, KW LD1M/00323244/6, powierzchnia 1 355 m²;
- al. Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza bez numeru**, działka nr 180/1 w obrębie W-25, działka nr 1/50 w obrębie W-26, **Fabrycznej bez numeru**, działka nr 122/11, obręb W-25, KW LD1M/00343820/4, powierzchnia łączna 1 529 m²;
- Liściastej bez numeru**, działka nr 2/2, obręb B-1, KW LD1M/00010379/4, **Liściastej bez numeru**, działka nr 3/2, obręb B-1, KW LD1M/00143829/5, powierzchnia 2 021 m² i 6 540 m², łączna powierzchnia 8 561 m²;
- Łagiewnickiej bez numeru**, działka nr 245/5, obręb B-49, KW LD1M/00153801/6, **Łagiewnickiej bez numeru**, działka nr 233/9, obręb B-49, KW LD1M/00153802/3, powierzchnia 474 m² i 5 m², łączna powierzchnia 479 m²;

w których udział miasta Łodzi przeznaczony jest do sprzedaży, położonych w Łodzi przy ulicy:

- Romualda Mielczarskiego 14**, działka nr 58, obręb P-9, KW LD1M/00005454/6, powierzchnia 762 m²;
- Zachodniej 78**, działka nr 366/2, obręb S-1, KW LD1M/00012342/0, powierzchnia 1 285 m².

PIERWSZA WYGRANA

Futsaliści Widzewa Łódź zanotowali pierwsze ligowe zwycięstwo w sezonie 2023/2024. Podopieczni Marcina Stanisławskiego we własnej hali pokonali FC Toruń 3:0. Debiutanckie minuty w tym meczu zaliczył Jeffer Ortiz.

Widzewiacy w trwającym sezonie występują w zupełnie przebudowanym składzie. Drużyna, która w poprzednich rozgrywkach debiutowała na ekstraklasowych parkietach, niemal przestała istnieć. Jasne jest zatem, że obecny skład potrzebuje czasu, żeby złapać ze sobą odpo-

wiednie zgranie, ale już od pierwszego spotkania widać było, że w tym zespole jest duży potencjał. Na start łodzianie mierzyli się z jedną z najlepszych ekip w Polsce – Piastem Gliwice. Czerwono-Biało-Czerwoni mimo porażki nie dali się zdominować i pokazali, że potrafią walczyć. W drugim spotkaniu po prawdziwym rollercoasterze przegrali z Malepszy Leszno. Prócz gradu bramek (7:5) w tym meczu nie zabrakło kontrowersji. W pewnym momencie sędziowie stracili kontrolę nad boiskowymi wydarzeniami i w bardzo niejasny sposób karali zawodników kartkami. Uznali także bramkę, której nie było.

Punkty we własnej hali
Przed meczem z Toruniem z wi-

dzewskiego obozu słychać było głosy, że o punkty będzie trudno. Zawodnicy wyszli jednak na parkiet bardzo zmotywowani i już po pierwszej połowie prowadzili 2:0 po golach Miłosza Krzempka i Williego Maya. W drugiej połowie wynik na 3:0 ustalił Kamil Kucharski. Dzięki temu zwycięstwu Widzew awansował na dziewiątą lokatę. Okazję do zdobycia kolejnych „oczek” będzie miał już 30 września, kiedy zagra z BSF-em ABJ Bochnia.

PB

FOT. MAT.PRAS. BUDOWLANI COMMERCECON ŁÓDŹ

Nie widać światełka w tunelu

Rugbiści KS-u Budowlani Commercecon Łódź wciąż nie mogą się otrząsnąć po bolesnym zderzeniu z ekstraklasową rzeczywistością i w kolejnych meczach schodzą z boiska pokonani. Po szóstej kolejce są jednak w wyjątkowo parszywych nastrojach. Co prawda zegrali na 102, ale nie z przodu, tylko z tyłu i na własnym stadionie doznali wstydlivej porażki z Arką Gdynia.

Zespół z Trójmiasta przed starciem przy ul. Górniczej zajmował trzecie miejsce od końca, lecz w konfrontacji z beniaminkiem wyglądał jak zespół z innej planety. Przyjezdni już przed przerwą zdobyli 55 punktów, a po zmianie stron niemal podwoili swój dorobek. Gospodarze byli natomiast bezradni nie tylko w obronie, ale też w ataku. Łodzianie nie zdobyli w tym

meczu żadnego punktu i przegrali mecz 0:102. W jednym spotkaniu stracili więc więcej „oczek” niż Juvenia Kraków i Orkan Sochaczew w pięciu kolejkach! Lider rozgrywek do tej pory po stronie strat zanotował 76 małych punktów, a wicelider – 90. Niewiele więcej – 106 – ma też na swoim koncie zajmujące trzecią lokatę Ogniwo Sopot.

Bessa u sąsiadów

Dla zawodników KS-u Budowlani Commercecon jedynym pocieszeniem może być fakt, że równie słabo w bieżących rozgrywkach spisuje się broniąca tytułu drużyna Budo 2011 Aleksandrów Łódzki. Po pięciu

rozegranych meczach najlepszy zespół poprzednich rozgrywek pod względem skuteczności w ataku i obronie góruje wyłącznie nad beniaminkiem z ul. Górniczej. Ten ostatni w sześciu spotkaniach zebrał tylko 55 małych punktów, a stracił 446. Mistrzowie Polski mają natomiast bilans 67-189 i bez wygranej oraz zdobył punktowej zajmują przedostatnią lokatę. Tuż przed nimi jest Awenta Pogoń Siedlce, z którą KS Budowlani Commercecon zagra na wyjeździe już w nadchodzący weekend. Siódmy aktualnie zespół ekstraklasy wygrał do tej pory dwa mecze i ma na koncie osiem „oczek”.

MD

Jeżeli rugbiści z ul. Górniczej chcą zostać w gronie najlepszych, muszą zacząć punktować w kolejnych spotkaniach!

Przygotowania na ostatniej prostej

Budowlani grały na wyjeździe z BKS-em Bostik ZGO

Siatkarki zakończyły sezon reprezentacyjny, więc powoli mogą się szykować do rozpoczęcia nowych rozgrywek w Tauron Lidze. Inaugurację zaplanowano na 8 października, ale drużyny z naszego miasta wybiegną na boisko dzień później. Zrobią to w hali im. Józefa „Ziuny” Żylińskiego, gdzie zostaną rozegrane derby Łodzi (godz. 17:30).

Przed tym spotkaniem mistrzyni Polski z ŁKS-u Commercecon oraz grające w Grocie Budowlani brązowe medalistki poprzednich rozgrywek mają jeszcze w planach po dwa mecze kontrolne. 29 i 30 września w Radomiu podopieczne trenera Alessandro Chiappiniego zmierzą się z ekipą MOYA Radomka, natomiast 28 września zespół prowadzony

przez

Macieją Biernatą zagra w Łodzi z Energią MKS Kalisz, a dzień później w Pałacu Sprawdzi swoją formę w starciu z UNI Opole.

Dobry sezon przygotowawczy

W miniony weekend ŁKS Commercecon gościł w Mielcu, gdzie wygrał XI Memoriał Agaty Mróz-Olszewskiej. Łodzianki pokonały 3:1 gospodynie z ITA TOOLS Stal oraz po 3:0 Developres Bella Dolina Rzeszów i niemiecki Dresdner SC. Z nagrodami indywidualnymi wróciły do Łodzi Anastasiia Hryszczuk (MVP i najlepsza atakująca), Paulina Zaborowska (najlepsza rozgrywająca) i Aleksandra Gryka (najlepsza środkowa). Na Podkarpaciu mistrzyni Polski grały bez Kamili Witkowskiej i Roberty Ratzke, które z reprezentacjami Polski i Brazylii wywalczyły awans na IO Paryż 2024. Zawodniczki zespołu Grot

Bielsko-Biała. W tym sparingu miejscowe zwyciężyły 3:1.

Karnety już w sprzedaży

Kibice mogą już kupować karnety na mecze łódzkich siatek. Wejściówki na wszystkie „domowe” spotkania ŁKS-u Commercecon w sezonie 2023/2024 kosztują 120 zł (ulgowy) i 250 zł (normalny). Za karnet na mecze ekipy Grot Budowlani trzeba zapłacić 150 zł (ulgowy) i 250 zł (normalny).

MD

FOT. MAT. PRAS.

BRAZOWY MEDAL W BUDAPESZCIE

Zawodnicy łódzkiego Olimpu we wrześniu wzięli udział m.in. w turniejach Karate 1 – Premier League Dublin 2023 i Budapest Open. Najwięcej powodów do zadowolenia miał Dominik Dziuda, który w stolicy Węgier w kategorii senior – 67 kg wywalczył brązowy medal.

Dziuda w pierwszej rundzie, przez jednogłośnie wskazanie sędziów, pokonał 4:0 Anglika Monka Luke'a, a w następnej okazał się lepszy od Ukrainca Dawida Janowskiego (8:0), a w trzeciej – ponownie po wskazaniu arbitrów – triumfował w starciu z Czechem Krzysztofem Rużą (4:0). Jedynej porażki doznał w półfinale, w którym mierzył się z Chorwatem Berakiem Boranem (0:5). W walce o brąz Dominik wygrał 3:0 z Węgrem Beresem Botondem. Na piątym miejscu udział w zawodach zakończył Krzysztof Szewczyk, a Łukasz Bankowski w tej samej

kategorii (– 75 kg) został sklasyfikowany na siódmej pozycji. Tuż za podium uplasowała się natomiast Zuzanna Dopieralska (junior – 53 kg).

Dobre występy w Irlandii

Trener Maciej Gawłowski był bardzo zadowolony z występu swoich podopiecznych w Dublinie, gdzie znakomicie spisali się m.in. zawodnicy debiutujący w seniorskiej Premier League. Ksenia Dronczanka w Dublinie mierzyła się m.in. z Ukrainką Anzheliką Terliugą, która jest na ciele światowego rankingu, a przed starciem z Łodzianką przez ponad pół roku nie przegrała walki. Z aktualną wicemistrzynią olimpijską Dron-

czanka wygrała 5:3. Małe punkty przesądziły jednak o tym, że do dalszej fazy turnieju awansowała Ukrainka, która później sięgnęła po złoto. Dominik Dziuda przygodę z Premier League rozpoczął od starcia z wicemistrzem Europy. Belg Oualad Haj Amar Youness

przegrał z zawodnikiem Olimpu 2:10. Wyjście z grupy zamknął jednak Dominikowi mistrz olimpijski Steven Da Costa (Francja). Na siódmej pozycji rywalizację w Dublinie zakończyła natomiast Maria Depta.

MD

ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

26°C

Imieniny
obchodzą:
Kosma, Szymon,
Wincenty, Damian,
Gaja, Mirela

27.09

CZWARTEK

25°C

Imieniny
obchodzą:
Marek, Wacław,
Amalia, Jan,
Laurencjusz, Tymon

28.09

Rodzinne miasto

Pierwsze zadania wywiadowcze Halina realizowała jeszcze w gimnazjum w Kaliszu, a później, studiując medycynę w Wiedniu, co pozwoliło jej podróżować do różnych miast niemieckich w celu realizacji Akcji N. Była to zakrojona na szeroką skalę kampania propagandowa wywiadu AK, polegająca na dezinformacji i kolportowaniu ulotek i pism w języku niemieckim, a nawet drukowaniu wydań różnych gazet, które miały sprawiać wrażenie, że tworzą je grupy antyfaszystowskie na terenie Rzeszy. Podróże do Niemiec miały uwiarygodnić całą akcję poprzez wysłanie tych materiałów drogą pocztową z oryginalnymi stemplami i markami. Halina jeździła

AKCJA N POMNIK HALINY SZWARC-KŁĄB

do Monachium, Kolonii, Hanoweru, Norymbergii i innych miast, by stamtąd kolportować spreparowane ulotki i gazetki, wykorzystywane przez wywiad AK jako element walki psychologicznej. Przy okazji wojaży nasza agentka zbierała również ważne informacje wojskowe.

agr

Jedna z gazet przygotowanych dla żołnierzy Wehrmachtu w ramach Akcji N

TEATR MIELIŚMY OGROMNY

28 września 1901 r. uroczystie otwarto Teatr Wielki w Łodzi, wybudowany przez Fryderyka Sellina przy ul. Konstytucyjnej 14,

czyli dzisiejszej ul. Legionów. Widownia liczyła 1250 miejsc, dzięki czemu teatr był jedną z największych scen na ziemiach polskich.

Okazały budynek z neorenesansową fasadą zaprojektował znany architekt Adolf Zeligson. O fenomenie placówki teatralnej w wielkim przemysłowym mieście może świadczyć fakt, że na inaugurację przybyli znakomici goście: sam Henryk Sienkiewicz i znany wówczas malarz Henryk Siemiradzki. Premierowe przedstawienie rozpoczęło się o godz. 20.30. Kiedy dwaj wielcy artyści zajęli jedną z łóż na piętrze, publiczność powstała z krzesel. Pierwszy wszedł Sienkiewicz, któremu zgotowano niesłychaną owację, a orkiestra odegrała uroczystego marsza A-dur F. Chopina.

KARTKA Z KALENDARZA

Jako prolog zagrano sztukę Karłowskiego „Symbolista”, a potem kolejno: komedię Fredry „Pan Benet”, Blizińskiego „Marcowy kawaler” oraz V akt „Zaczarowanego koła” Rydla. Na sellinowskiej scenie grały najpierw najlepsze polskie trupy teatralne, m.in. Trepszy i Texla, choć później repertuar zdominowały zespoły niemieckie i żydowskie. Teatr Wielki spłonął 20 października 1929 r. i nie pozostał po nim żaden ślad, a w niszy przy ul. Legionów stoi dziś pawilon handlowo-usługowy.

agr

Teatr Wielki w Łodzi przy dawnej ul. Konstytucyjnej 14

ŁÓDZKIE GAWĘDY

DZIEJE PEWNEGO UPADKU

Dzięki kredytom i pożyczkom powstał w Łodzi największy w I poł. XIX w. zakład bawelniany w całym Królestwie Polskim, czyli przedsiębiorstwo Ludwika Geyera.

W 1841 r. zadłużenie tego przedsiębiorcy wobec rządu i Banku Polskiego wynosiło ok. 800 tys. zł. W rezultacie niespłacania zaciągniętych kredytów zadłużenie Geyera w 1846 r. wynosiło już ponad milion złotych! W celu zabezpieczenia należnych sum w 1846 r. Bank Polski postanowił przejąć w zastaw

cały majątek przemysłowca, a kontrolę i nadzór miał sprawować prezydent Łodzi.

W latach 1848–1852, dzięki wielkiemu rozwojowi zakładu, Geyer spłacił część długów, ale jednocześnie zainwestował w budowę c u k r o w n i w Rudzie, na co otrzymał kolejną pożyczkę w wysokości 100 tys. rubli, tj. ok. 600 tys. zł.

Ludwik Geyer z pierwszego okresu pobytu w Łodzi

Jego zadłużenie systematycznie rosło, osiągnęło w 1860 r. sumę ponad 4 mln zł. Poza pożyczkami państwowymi Geyer, ze względu na ciągły brak kapitału obrotowego, korzystał także z kredytu prywatnego. Suma pożyczek, zaciąganych od przedstawicieli kapitału

handlowego, wynosiła prawie 1,5 mln zł. Na skutek trudności finansowych w końcu lat 60. Geyer był zmuszony wydzierżawić przedsiębiorstwo berlińskiemu bankierowi Ginsbertowi, który przyznał mu 42% udziału w zyskach. Geyer zmarł jednak w biedzie jako całkowicie bankrut 21 października 1869 r. Jego firma przetrwała za sprawą synów, którzy odbudowali z czasem jej potęgę, ale – jak widać – nawet tym największym nie zawsze się wiodło.

agr

KRYMINAŁKI ZNAD ŁÓDKI STRZAŁY W FABRYCE

Jesienią 1929 r. na wokandy Sądu Okręgowego w Łodzi znalazła się sensacyjna sprawa o usiłowanie zabójstwa dyrektora Zgierskiej Manufaktury – Feliksa Morgońskiego. Konflikty na tle płacowym i zwolnienia w czasach kryzysu wywoływały szereg napięć i konfliktów.

W rzeźniczej fabryce pracował od 1910 r. Jan Adamowski, który z robotnika po kilku latach awansował na wózkarza. Zarabiał nieźle, ale włączył się po knajpach i miał opinie awanturnika. Kiedyś przypadkowo postrzelił się w rękę i trzeba było amputować dwa palce. Uznany za niezdolnego do pracy stracił robotę. Znalazłszy się w rozpaczliwym położeniu, prosił Morgońskiego o powtórne przyjęcie do Zgierskiej Manufaktury, ale ten wyjaśnił, że nie może zatrudnić inwalidów.

Po jakimś czasie powrócił nieco wstawiony do fabryki, żądając zaległego wynagrodzenia za rzekomy urlop, domagał się też ponownego zatrudnienia. Kiedy dyrektor odmówił raz jeszcze, Adamowski sięgnął do kieszeni po rewolwer i strzelił w kierunku dyrektora. Kula na szczęście drasnęła go tylko w ramię, a uciekającego Jana zatrzymali robotnicy i przekazali go policjantom. Siedząc na ławie oskarżonych, tłumaczył swój czyn rozpaczą i niemożnością utrzymania rodziny. Świadkowie potwierdzili jednak, że Adamowski wielokrotnie odgrażał się, że zabije dyrektora, którego uznał za sprawcę swego nieszczęścia, a feralnego dnia mierzył w jego głowę. Sąd uznał oskarżenie o celowe działanie z zamiarem pozbawienia życia oraz osobisty motyw zemsty i skazał go na 8 lat więzienia. agr

ŁÓDŹ.pl
DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie w piątek
29 września

GALERIA
ŁÓDZKICH
KAMIENIC
I DETALI

Ozdoba architektoniczna secesyjnej willi Leopolda Kindermana przy ul. Wólczańskiej 31, zbudowanej w 1903 r. wg projektu Gustawa Landaua-Gutentegera